СХВАЛЕНО
Педагогічна рада
КЗ «ЗСЗШІ «Джерело» ЗОР
Протокол № 7 від 31 .08.2022

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор КЗ «ЗСЗШІ «Джерело» ЗОР
_____ Олександр НІШЕНКО
« 31 » серпня 2022 рік

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ЗАПОРІЗЬКА СПЕЦІАЛЬНА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА-ІНТЕРНАТ «ДЖЕРЕЛО» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ДЛЯ І СТУПЕНЯ ДЛЯ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ (початкова освіта) НА 2022/2023 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

м. Запоріжжя

2022

Освітня програма Комунального закладу «Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Джерело» Запорізької обласної ради для І ступеня для дітей з особливими освітніми потребами (початкова освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 21. 08.2013 № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами», Концепції Нової української школи, наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144 (Правила № 144), зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14.03.2013 за № 410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів», листа МОН України від 06.08.2018 №1/9-485 щодо організаційно-методичних засад освітнього процесу у спеціальних закладах загальної середньої освіти для дітей з особливими потребами, наказу МОН України від 26.07.2018 № 814 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладах загальної середньої освіти для дітей з особливими потребами» (1 класи), Наказ № 917 від 16.08.2018 «Про внесення змін у додатки до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814», наказу МОН України від 26.07.2018 № 816 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладах загальної середньої освіти для учнів 1 класів з інтелектуальними порушеннями», наказу МОН України від 02.07.2019 № 917 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладах загальної середньої освіти для учнів 2 класу з порушеннями інтелектуального розвитку», наказу МОН України від 01.04.2020 № 467 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 3 класу з порушеннями інтелектуального розвитку», наказу МОН України № 121 від 29.01.2021 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 4 класу з порушеннями інтелектуального розвитку», листа Міністерства освіти і науки України від 19.08.2022 № 1/9530-22 «Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу у 2022/2023 навчальному році», листа МОН України № 10258-22 від 06.09.2022 року «Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році», наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813 «Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів», в рамках нормативно-правового забезпечення Нової

української школи, положення про спеціальну школу, інших актів, що регулюють забезпечення освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, актів законодавства з урахуванням безпекової ситуації в кожній окремій адміністративно-територіальній одиниці.

Основною метою діяльності закладу на початковому етапі освіти дітей з інтелектуальними порушеннями є особистісне становлення учнів, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві, продовження навчання в основній ланці школи, а також здійснення комплексної реабілітації даної категорії школярів та забезпечення всебічного розвитку особистості учня на основі розкриття і повної реалізації потенційних можливостей, розумових і фізичних здібностей.

Одним з основних завдань закладу є формування життєвих компетентностей учнів, розроблення інноваційних стратегій навчання школярів з інтелектуальними порушеннями, підготовка їх до самостійної життєдіяльності та формування життєвої компетентності для успішної подальшої соціальної адаптації. Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, розвитку пізнавальної діяльності, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, шанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

На І ступені освіти (1-4 класи) закладається фундамент загальноосвітньої та трудової підготовки, розпочинається формування інтелектуальних, мовленнєвих навичок і вмінь, які мають забезпечити соціально-трудову адаптацію вихованців. На І ступені формування життєвих компетентностей набуває особливого значення в освітньому процесі закладу для дітей з особливими потребами. Йдеться про комплексність і неперервність психолого-педагогічної, трудової, фізичної, соціальної реабілітації учнів шляхом створення оптимальних умов для їх фізичного, інтелектуального розвитку. При цьому корекційно-розвиткова робота є складовою освітнього процесу школи та визначає особливості її функціонування. В умовах запровадження концепції Нової української школи виникає потреба в зміні освітніх пріоритетів корекційного навчання дітей з інтелектуальними порушеннями. Важливе місце в навчальному процесі займає корекційно-розвиткова модель навчання, яка забезпечує школярів необхідними комплексними знаннями, уміннями та навичками. Життєва компетентність, як здатність дитини з порушеннями інтелектуального розвитку у процесі інтегрування у соціальне оточення цілісно реалізовувати на практиці знання, досвід і цінності, набуті у процесі корекційного навчання, набуває інтегративного значення в реалізації оновленого змісту освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;

- корекційно-розвивальної спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Відповідно до ст.16 Закону України «Про загальну середню освіту» у 2022-2023 н.р. навчальний рік розпочинається 1 вересня святом «День знань» і закінчується не пізніше 1 липня.

Структура навчального року передбачає його розподіл на семестри:

- перший – з 01 вересня по 23 грудня;
- другий – з 9 січня по 31 травня.

Протягом навчального року для учнів проводяться канікули.

Тривалість канікул не може бути меншою 30 календарних дні:

- осінні – з 24 жовтня по 30 жовтня (7 днів);
- зимові – з 24 грудня по 08 січня (16 днів);
- весняні – з 20 березня по 26 березня (7 днів).

Додаткові зимові канікули: 20.02.22-26.02.22 (7 днів).

Освітня програма КЗ «ЗСЗШІ «Джерело» ЗОР початкової освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження учнів з інтелектуальними порушеннями (діти з синдромом Дауна) – ***2275*** **годин/навчальний рік:**

Класи	**Годин/навчальний рік**
2-Б	1120
4-Б	1155

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (додатки).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження

здобувачів освіти. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для спеціального закладу загальної середньої освіти та варіативну складову.

Навчальний план КЗ «ЗСЗШІ «Джерело» ЗОР І ступеня (початкова освіта) для дітей з інтелектуальними порушеннями складений відповідно до наказу МОН України від 26.07.2018 № 816 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладах загальної середньої освіти для учнів 1 класів з інтелектуальними порушеннями», наказу МОН України від 02.07.2019 № 917 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладах загальної середньої освіти для учнів 2 класу з порушеннями інтелектуального розвитку», наказу МОН України від 01.04.2020 № 467 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 3 класу з порушеннями інтелектуального розвитку», наказу МОН № 121 від 29.01.2021 «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 4 класу з порушеннями інтелектуального розвитку».

Навчальний план зорієнтований на роботу закладу загальної середньої освіти за п’ятиденним навчальним тижнем. Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти усіх. Години, передбачені для фізичної культури та години корекційно-розвиткових занять не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого/річного навчального навантаження здобувачів освіти. Переліки навчальної літератури та навчальних програм рекомендованих МОН для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2022/2023 навчальному році розміщено на веб-сайті ІМЗО за посиланням: https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план закладу містить усі предмети інваріантної складової. Інваріантна складова навчальних планів для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включає години корекційно-розвиткової роботи, яка спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів.

Предмети та курси за вибором для дітей з інтелектуальними порушеннями визначаються спеціальним закладом загальної середньої освіти у межах гранично допустимого навчального навантаження з урахуванням інтересів та потреб здобувачів освіти, а також рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу освіти. Години варіативної складової навчального плану в 1 та 3 класах для учнів з інтелектуальними порушеннями спрямовані на вивчення предметів за вибором та підсилене вивчення математики:

- додаткові заняття і консультації з психомоторного та сенсорного розвитку (2,4 класи);

Тривалість уроків в 1-4 класах встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту»:

- у 1 класі – 35 хвилин;
- у 2-4 класах – 40 хвилин.

Тривалість перерв між уроками становить 15 хвилин, великих перерв після 2-го та 3-го уроків – по 20 хвилин.

Нормативи наповнюваності класів та поділ їх на групи під час вивчення окремих предметів у спеціальних закладах загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2001 за № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517 (зі змінами).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначені завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати освіти мають знаходити відображення у формуванні ключових компетентностей учнів з інтелектуальними порушеннями.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти на кінець (1) 2 класу

№ з/п	**Ключові компетентності**	**Компоненти (ІІІ)**	**Компоненти (ІІІ помірного ступеня)**
1	**Володіння державною мовою та можливість спілкуватися рідною мовою (в межах пізнавальних можливостей)**	*Передбачає елементарні уміння та навички уважно слухати і розуміти звернене мовлення; висловлювати свої думки у межах знайомого мовленнєвого матеріалу; намагається складати й читати прості складові структури, з допомогою дорослого переказ простих сюжетів за ілюстраціями та запитаннями; користування мовленнєвим етикетом в ситуаціях навчального та побутового спілкування (вітання, прощання, вибачення, подяка, звернення з проханням); сприймання медіапродуктів.*	*Передбачає елементарні уміння та навички сприймати, розпізнавати та наслідувати звуки довкілля; мовленнєві звуки; повторювати відповідь за дорослим (відповідно до мовленнєвих можливостей учня); сприймати елементи букви та її цілісний графічний образ; фрагментарно звертати увагу на повідомлення, запитання, спонукання співрозмовника. Намагання писати графічні елементи букв.*
2	**Основи фінансової грамотності**	*Передбачає застосовування початкових елементарних відомостей про грошові одиниці на наочному, доступному вербальному матеріалі, з урахуванням практичної діяльності.*	*Передбачає володіння елементарними уміннями на рівні копіювання зразка способу дій з грошовими одиницями.*

3	**Математична компетентність**	*Передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини; виконання простих арифметичних дій додавання та віднімання на предметно-практичній основі; орієнтування на площині та у просторі.*	*Передбачає володіння елементарними математичними уявленнями на рівні копіювання та відтворення в особистому і суспільному житті.*
4	**Компетентності у галузі природничих наук**	*Передбачає вміння розрізняти рукотворні та природні об'єкти; використання знань про особливості будови та життєдіяльності живих організмів та предметів неживої природи у повсякденному житті; вибір власного одягу у відповідності до погоди.*	*Передбачає наявність елементарних уявлень про рукотворні та природні об'єкти; особливості будови та життєдіяльності живих організмів та предметів неживої природи.*
5	**Соціально-трудової компетентності**	*Передбачає вміння використовувати під контролем дорослого техніко-технологічні навички у спільному процесі виготовлення виробів з різних матеріалів; має уявлення про важливість самообслуговування.*	*Передбачає вміння здійснювати із допомогою та контролем дорослого елементарні технологічні операції у процесі власної предметно-практичної діяльності; уявлення про елементарні навички самообслуговування.*
6	**Екологічна компетентність**	*Передбачає сформованість уявлень про елементарні правила поведінки у природі.*	*Передбачає сформованість фрагментарних уявлень про природу.*
7	**Інформаційно-комунікаційна компетентність**	*Передбачає елементарне уявлення про основні частини комп'ютерної техніки, її призначення та можливість користування.*	*Передбачає сформованість фрагментарних уявлень про комп'ютерну техніку та її призначення.*
8	**Навчання впродовж життя**	*Передбачає формування життєво необхідних базових умінь і навичок, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство.*	*Передбачає фрагментарне формування життєво необхідних базових умінь і навичок, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство.*
9	**Громадянські та соціальні компетентності**	*Передбачає наявність елементарних уявлень про Україну, про національний одяг, його атрибути, національні*	*Передбачає сформованість фрагментарних уявлень про оточення.*

		страви, національні традиції та звичаї (свята, звичаї тощо).	
10	**Культурна компетентність**	*Передбачає елементарне сприймання та відтворення окремих фрагментів мистецьких образів.*	*Передбачає фрагментарне сприймання та на частковому рівні відтворення деяких образів мистецтва; демонстрацію окремих елементарних вмінь та навичок.*

Очікувані результати навчання здобувачів освіти на кінець (3) 4 класу

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти (ІІІ)	Компоненти (ІІІ помірного ступеня)
1	**Володіння державною мовою та можливість спілкуватися рідною мовою (в межах пізнавальних можливостей)**	*Передбачає елементарні уміння та навички уважно слухати і розуміти звернене мовлення; слухати та повторювати звукосполучення, прості за структурою слова (відповідно стану мовленнєвого розвитку); співвідносити знайомі слова з малюнками; добирати малюнки до названих предметів, дій; ознак; сприймати медіапродукти.*	*Передбачає елементарні уміння та навички сприймати та розпізнавати звуки довкілля; мовленнєві звуки; слухати та реагувати на звернене мовлення; відповідати на запитання за допомогою дорослого або повторювати відповідь (залежно від мовленнєвих можливостей).*
2	**Основи фінансової грамотності**	*Передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для організації та здійснення побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.*	*Передбачає застосовування початкових елементарних відомостей про грошові одиниці на наочному, доступному вербальному матеріалі, з урахуванням практичної діяльності.*
3	**Математична компетентність**	*Передбачає здатність самостійно виконувати математичні дії в певних ситуаціях, здійснення найпростіших узагальнень, порівняння, класифікації на наочному матеріалі за підтримки дорослого; здатність користуватися знаками, символами, предметами, замісниками; використання різних доступних видів комунікації (вербальних та невербальних) для вирішення життєво значущих завдань математичного спрямування.*	*Передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини; виконання простих математичних завдань за наслідуванням, зразком і словесною інструкцією; запис і розв'язання прикладів і простих арифметичних задач, виконання геометричних завдань з допомогою дорослого.*
4	**Компетентності у галузі**	*Передбачає вміння спостерігати та розуміти*	*Передбачає формування пізнавального досвіду, прагнення самостійно чи в групі*

	природничих наук	*сезонні зміни у житті рослин, тварин та господарчій діяльності людини; здійснювати групування предметів і явищ живої і неживої природи за суттєвими ознаками; здійснювати аналіз, планування, організацію, власне виконання та самоконтроль діяльності під час проведення практичних робіт у класі, у живому куточку, присадибній ділянці; дотримання правил поведінки у родині, колективі, суспільстві.*	*спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ.*
5	**Соціально-трудової компетентності**	*Передбачає наявність практичних навичок організації власної життєдіяльності, розв'язання практичних завдань у власному побуті, планування та реалізацію найпростіших трудових дій (організація робочого місця, догляд за рослинами, домашніми тваринами; приготування елементарних страв та сервірування столу; догляд за одягом та взуттям).*	*Передбачає наявність уявлення про організацію власної життєдіяльності, здійснення із допомогою та під контролем дорослого елементарних технологічних операцій у процесі власної діяльності.*
6	**Екологічна компетентність**	*Передбачає дотримання елементарних правил поведінки у природі, уявлення про збереження природних ресурсів.*	*Передбачає сформованість уявлень про елементарні правила поведінки у природі.*
7	**Інформаційно-комунікаційна компетентність**	*Передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість використання засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях.*	*Передбачає елементарне уявлення про техніку, її призначення та можливість користування.*
8	**Навчання впродовж життя**	*Передбачає опанування життєво необхідними базовими уміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство.*	*Передбачає опанування життєво необхідними базовими уміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство.*
9	**Громадянські та соціальні компетентності**	*Передбачає уміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе*	*Передбачає дотримання елементарних правил поведінки; ввічливе і доброзичливе ставлення до людей.*

		ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя.	
10	**Культурна компетентність**	*Передбачає розуміння мистецького матеріалу, виділення істотних ознак; вміння використовувати набуті знання та уміння для виконання аналогічних художньо-образотворчих та музичних завдань.*	*Передбачає часткове розуміння мистецького матеріалу, виконання найпростіших художньо-образотворчих та музичних завдань.*

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню у здобувачів освіти уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних життєвих ситуаціях.

Навчання з наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються через проектну діяльність. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;

- роботу в проектах;

- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних, їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання, діти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітня програма спеціального закладу початкової освіти для дітей з особливими освітніми потребами має передбачати досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Протягом року в 2, 4 класах з інтелектуальними порушеннями будуть проведені екскурсії з наступних навчальних дисциплін

2-Б, 4-Б
- *формування навичок читання та письма* - *формування елементарних математичних уявлень* - *інтегрований курс «Я досліджую світ»* - *соціально-побутове орієнтування* - *предметно-практичне навчання* - *розвиток художньо-естетичних навичок*

Екскурсії, в першу чергу, покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати з пошуком учнями під час екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість початкової та базової середньої освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником. Початкова освіта здобувається, як правило, після здобуття дошкільної освіти. Діти, які отримали дошкільну освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Вимоги до дітей з інтелектуальними порушеннями, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер (для дітей з легким та помірним ступенем). Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з інтелектуальними порушеннями

Оцінювання навчальних досягнень учнів з інтелектуальними порушеннями здійснюється за «Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку», Чеботарьова О. В., Блеч Г. О.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з інтелектуальними порушеннями здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі учні навчаються способам самоконтролю, що сприяє корекції розвитку, формуванню життєво необхідних навичок та компетенцій, соціалізації.

Критерії оцінювання розміщено для використання в роботі на сайтах МОН та ІМЗО: https://mon.gov.ua/ua/osvita/inklyuzivne-navchannya/dlya-fahivciv/metodikiinkluzia https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/navchalno-metodychnezabezpechennya/

Відповідно до наказу МОН України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти» від 13 липня 2021 року №813, рішення педагогічної ради від 31.08.2022 №7. Результат оцінювання особистісних надбань, об'єктивних результатів навчання учня/учениці 1-4 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями виражається вербальною оцінкою.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо коригування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Перелік освітніх галузей для дітей з інтелектуальними порушеннями

1. Типову освітню програму для 2, 4 класів укладено за такими освітніми галузями: «Мовно-літературна», «Математична», «Природнича», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична», «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька», «Фізкультурна», які реалізуються через навчальні предмети:

Освітні галузі	**Предмети**
Мовно-літературна	*Формування навичок читання та письма*
Математична	*Формування елементарних математичних уявлень*
Природнича **Соціальна і здоров'язбережувальна** **Громадянська та історична**	*Інтегрований курс «Я досліджую світ»*
Технологічна	*Предметно-практичне навчання*
Інформатична	
Мистецька	*Розвиток художньо-естетичних навичок*
Фізкультурна	*Адаптивна фізична культура*

Інваріантна складова навчальних планів для дітей з інтелектуальними порушеннями обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять. Потрібно відзначити, що контингент спеціальних класів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку неоднорідний за віком, станом здоров'я, особливостями психофізичного розвитку, наявністю та якістю дошкільної підготовки та здатністю до навчання. Корекційно-розвиткова спрямованість освітнього процесу визначається наявністю індивідуальних психофізичних порушень дітей. Все це зумовлює потребу в здійсненні індивідуального та диференційованого навчання. У процесі проведення корекційно-розвиткової роботи вчитель повинен орієнтуватись на стан здоров'я конкретного учня, беручи до уваги висновки медичних оглядів. При вирішенні завдання корекції порушень психофізичного розвитку дітей даної категорії особливу увагу звертають на розвиток координаційних здібностей, здатності до цілеспрямованих дій, обсягу та стійкості уваги, мисленнєвих операцій, на мовленнєвий розвиток. Корекційна спрямованість навчання забезпечує практичне застосування учнями з особливими освітніми потребами засвоєних знань, умінь і навичок, загальний розвиток. Корекційно-розвиткові заняття спрямовані на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

- розвиток зорового або слухового сприймання, мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами;
- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості;
- формування компенсаційних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладі освіти;
- створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Корекційно-розвиткова робота для дітей з інтелектуальними порушеннями

Мета: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з інтелектуальними порушеннями.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи є:

1. формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічної адаптації та соціальної реабілітації дітей;
2. розвиток мовлення та подолання порушень усного та писемного мовлення;
3. корекція та розвиток рухових порушень, недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці;

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: психомоторний та сенсорний розвиток, розвиток мовлення, ритміка, соціально-побутове орієнтування.

Корекційно-розвиткова робота для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та тяжкого ступенів

Мета: формування навичок життєдіяльності в соціальному середовищі. Досягнення цієї мети забезпечується розв'язанням наступних завдань:

1. соціальна адаптація дітей;
2. корекція порушень розвитку;
3. загальний фізичний розвиток у відповідності з їх можливостями.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: психомоторний та сенсорний розвиток, розвиток мовлення, ритміка, соціально-побутове орієнтування.

У роботі з цією категорією дітей важливо приділяти увагу формуванню у них певного обсягу знань, адекватність поведінки та вміння діяти у конкретних життєвих ситуаціях.

Корекційно-розвиткові заняття проводять педагоги спеціального закладу загальної середньої освіти: вчитель-дефектолог, вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель музичного мистецтва.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчання дітей з помірними інтелектуальними порушеннями здійснюється за спеціальними навчальними програмами та (або) за індивідуальною програмою. Допускається адаптація змісту освіти до пізнавальних можливостей учнів, що виражається у зменшенні обсягу матеріалу, його спрощенні за характером та структурою.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбіновані уроки;
- інтерактивні уроки;
- інтегровані уроки.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути віртуальні подорожі, спектаклі, відео-уроки тощо.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи пізнавальні здібності та можливості учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення корекційно-розвивальних завдань та орієнтовних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

На основі освітньої програми складено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Комунальний заклад
«Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Джерело»
Запорізької обласної ради
Робочий навчальний план на 2022-2023 навчальний рік

1. Мова викладання – українська.
2. Додаток № 16 до наказу МОН України від 26.07.2018 № 814 (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 16.08.2018 № 917)

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		2-Б
1.	**Інваріантна складова**	
	Формування навичок читання та письма	4+2*
	Формування елементарних математичних уявлень	2+2*
	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	4
	Соціально-побутове орієнтування	1+1*
	Предметно-практичне навчання	2
	Розвиток художньо-естетичних навичок	2
	Адаптивна фізична культура	3
Разом:		**18+5***
Корекційно-розвиткова робота	**1.** Психомоторний та сенсорний розвиток	3
	2. Логопедичні заняття	2
	3. Альтернативна комунікація	2
	3. Ритміка **3.** **4.** орієнтуванн орієнтування оорієнтування	1
Разом:		**8**
Години інваріантної складової разом:		**30**
2.	**Варіативна складова**	**6 (1+5*)**

	2.1. Індивідуальні заняття та консультації з: - лікувальної фізкультури	1
	Сумарне навантаження	**21**
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на 1 учня (без корекційно-розвиткової роботи)	**21**
3.	**Всього фінансується з бюджету (сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових без урахування поділу класів на групи)**	**32**

Директор: **Олександр НІШЕНКО**

Комунальний заклад
«Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Джерело»
Запорізької обласної ради
Робочий навчальний план на 2022-2023 навчальний рік

1. Мова викладання – українська.
2. Додаток № 16 до наказу МОН України від 26.07.2018 № 814 (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 16.08.2018 № 917)

№ з/п	**Навчальні предмети**	**Кількість годин на тиждень у класах**
		4-Б
1.	**Інваріантна складова**	
	Формування навичок читання та письма	4+2*
	Формування елементарних математичних уявлень	2+2*
	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	4
	Соціально-побутове орієнтування	1+1*
	Предметно-практичне навчання	2+1*
	Розвиток художньо-естетичних навичок	2
	Адаптивна фізична культура	3
Разом:		**18 +6***
Корекційно-розвиткова робота	**1.** Психомоторний та сенсорний розвиток	3
	2. Логопедичні заняття	2
	3. Альтернативна комунікація	2

	3. Ритміка **5.** **6.** орієнтуванн орієнтування оорієнтування	1
Разом:		**8**
Години інваріантної складової разом:		**30**
2.	**Варіативна складова**	**7 (1+6*)**
	2.1. Індивідуальні заняття та консультації з: **-** лікувальної фізкультури	1
	Сумарне навантаження	**22**
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на 1 учня (без корекційно-розвиткової роботи)	**22**
3.	**Всього фінансується з бюджету (сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових без урахування поділу класів на групи)**	**33**

Директор: **Олександр НІШЕНКО**

Комунальний заклад
«Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Джерело»
Запорізької обласної ради
Робочий навчальний план на 2022-2023 навчальний рік

1. Мова викладання – українська.
2. Додаток № 1 до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 816

№ з/п	**Навчальні предмети**	**Кількість годин на тиждень у класах**
		1-Б
1.	**Інваріантна складова**	
	Українська мова та літературне читання (Навчання грамоти)	7
	Математика	4
	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	3
	Трудове навчання	2

	Мистецтво: Образотворче мистецтво	1
	Мистецтво: Музичне мистецтво	1
	Фізична культура	3
Разом:		**21**
Корекційно-розвиткова робота	1. Розвиток мовлення	4
	2. Лікувальна фізкультура (ритміка)	2
	3.Соціально-побутове орієнтування **7.** **8.** орієнтуванн орієнтування оорієнтування	2
Разом:		**8**
Години інваріантної складової разом:		**29**
2.	**Варіативна складова**	**2**
	2.1. Індивідуальні заняття та консультації з: **-** психомоторного та сенсорного розвитку	2
	Сумарне навантаження	**20**
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на 1 учня (без корекційно-розвиткової роботи)	**20**
3.	**Всього фінансується з бюджету (сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових без урахування поділу класів на групи)**	**31**

Директор: **Олександр НІШЕНКО**

Комунальний заклад
«Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Джерело»
Запорізької обласної ради
Робочий навчальний план на 2022-2023 навчальний рік

3. Мова викладання – українська.
4. Додаток № 1 до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.07.2019 № 917

№ з/п	**Навчальні предмети**	**Кількість годин на тиждень у класах**

			2-Б
1.	**Інваріантна складова**		
	Українська мова та літературне читання		7
	Математика		4
	Інтегрований курс «Я досліджую світ»		4
	Трудове навчання		2
	Мистецтво: Образотворче мистецтво		1
	Мистецтво: Музичне мистецтво		1
	Фізична культура		3
Разом:			**22**
Корекційно-розвиткова робота		1. Розвиток мовлення	4
		2. Лікувальна фізкультура (ритміка)	2
		3.Соціально-побутове орієнтування **9.** **10.** орієнтуванн орієнтування оорієнтування	2
Разом:			**8**
Години інваріантної складової разом:			**30**
2.	**Варіативна складова**		**2**
	2.1. Індивідуальні заняття та консультації з: **-** психомоторного та сенсорного розвитку		2
	Сумарне навантаження		**21**
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на 1 учня (без корекційно-розвиткової роботи)		**21**
3.	**Всього фінансується з бюджету (сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових без урахування поділу класів на групи)**		**32**

Директор: **Олександр НІШЕНКО**

Комунальний заклад
«Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Джерело»
Запорізької обласної ради

Робочий навчальний план на 2022-2023 навчальний рік

1. Мова викладання - українська.

2. Додаток № 1 до наказу Міністерства освіти і науки України від 01.04.2020 № 467.

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		3-Б
1.	**Інваріантна складова**	
	Українська мова та літературне читання (Українська мова. Літературне читання)	7
	Математика	4+1*
	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	4
	Трудове навчання	2
	Мистецтво: образотворче мистецтво	1
	Мистецтво: музичне мистецтво	1
	Фізична культура	3
Разом:		**22+1***
Корекційно-розвиткова робота	1. Розвиток мовлення	4
	2. Лікувальна фізкультура (ритміка)	2
	3.Соціально-побутове орієнтування **1.** **2.** орієнтуванн орієнтування оорієнтування	2
Разом:		**8**
Години інваріантної складової разом:		**30**
2.	**Варіативна складова**	**3 (2+1*)**
	2.1. Індивідуальні заняття та консультації з: **-** психомоторного та сенсорного розвитку	**2**
	Сумарне навантаження	**22**
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на 1 учня (без корекційно-розвиткової роботи)	**22**
3.	**Всього фінансується з бюджету (сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових без урахування поділу класів на групи)**	**33**

Директор: **Олександр НІШЕНКО**

Комунальний заклад
«Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Джерело»
Запорізької обласної ради
Робочий навчальний план на 2022-2023 навчальний рік

1. Мова викладання - українська.
2. Додаток № 1 до наказу Міністерства освіти і науки України від 29.01.2021 № 121.

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		4-Б
1.	**Інваріантна складова**	
	Українська мова та літературне читання (Українська мова. Літературне читання)	7
	Математика	4+1*
	Інтегрований курс «Я досліджую світ»	4
	Трудове навчання	2
	Мистецтво: образотворче мистецтво	1
	Мистецтво: музичне мистецтво	1
	Фізична культура	3
Разом:		**22+1***
Корекційно-розвиткова робота	1. Розвиток мовлення	4
	2. Лікувальна фізкультура (ритміка)	2
	3.Соціально-побутове орієнтування **3.** **4.** орієнтуванн орієнтування оорієнтування	2
Разом:		**8**
Години інваріантної складової разом:		**30**
2.	**Варіативна складова**	**3 (2+1*)**
	2.1. Індивідуальні заняття та консультації з: - психомоторного та сенсорного розвитку	**2**
	Сумарне навантаження	**22**
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на 1 учня (без корекційно-розвиткової роботи)	**22**
3.	**Всього фінансується з бюджету (сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових без урахування поділу класів на групи)**	**33**

Директор: **Олександр НІШЕНКО**